

hêviya gel

Sal: 2
Hejmar: 16
Gulan/
Heziran 1988

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BINDEST YEKBIN!

Biz topraktan, ateşten, sudan, demirden doğduk!

.....
Düşmesin bizimle yola:
evinde ağlayanların
göz yaşlarını
boynunda ağır bir
zincir gibi taşıyanlar!
Bıraksın peşimizi
kendi yüreğinin
kabuğunda yaşayanlar!

**Bu bir örgü:
alev bir saç örgüsü;
kivraniyor;
Kanlı kızıl bir meş'ale gibi yanıyor
esmer alınlarında
bakır ayakları çıplak kahramanların!**

(N.Hikmet)

Oportünizmi ve sosyal şövenizmi teşhir edelim! .

Halkımız üzerinde yıllardır sürdürülen ırkçı-sömürgeci baskılar, ulusal kurtuluş mücadelemizin boyutlanmasına paralel olarak her geçen gün daha bir acımasızlaşıyor. Zulüm, baskı, işkence ve talan politikası artık toplu katliamlara dönüşüyor.

Bu katliamların son örneğini halkımız, 16 Mart'ta Güney Kürdistan'ın Halepçe kentinde yaşadı. Eli kanlı sardam yönetimi, kullandığı kimyasal silahlarla, halepçe ve yöresini viraneye çevirdi; 5.000'in üzerinde insanımızı alçakca katledildi, bir o kadarı yaralı halde ölümlerle pençeliyor.

Ancak amacımız, halepçe katliamı üzerinde durmak değil; Çünkü, halepçe'de sergilenen çağımızın en iğrenç katliamı üzerine kitaplar yazılabilir. Ayrıca Halepçe, çilekeş Kürdistan halkımızın yaşadığı katliamların sergilendiği yörelerin ilki değil ve sonuncusu da olmayacaktır. Üzerinde durmak istediğimiz konu, Dünya ve özellikle Türkiye kamuoyunun günümüzün bu en vahşi katliamı karşısındaki tutumudur.

Dünya kamuoyunun gözleri önünde yaşanan Halepçe katliamı, uluslararası planda belirli ölçülerde kınandı. Açık ki bu, olumlu bir tutumdur; ama yeterli değildi. Çünkü uluslararası yasaların suç saydığı kimyasal silahların kustuğu böylesine büyük bir kitlesel kırım karşısında, daha etkin protestolar ve yaptırımcı tutumlar gerekiyordu. Bu, bir insanlık göreviydi.

Fakat Türkiye kamuoyu-

nun, Halepçe katliamı karşısındaki sessizliği daha ilginçti. Bulgaristan'daki Türkler "olayı"nda görüldüğü gibi, bir kaşık suda fırtınalar koparan ırkçı-şöven çevreler, yıllardır devrimciliğin şarlatanlığını yapan yazar-çizerler ve ilerici-devrimci geçinen kimi kesimler, adeta başlarını kuma gömdüler. Yıllardır Kürdistanı oy deposu olarak görenlerin, Kürtlerden kadro devşirmeye çalışanların ve Türk aydınlarının bu tutumu, güven sorununu birkez daha gündeme getirdi.

Yıllardır "birlikte mücadele" üzerine tartışılıyor. Dahası birlikte örgütlenmenin teorileri yapılıyor. Bu da ayuka çıkınca, seksiyonlarla birşeyler kotarılmak isteniyor. Bırakalım seksiyonları, "birlikte örgütlenmenin" teori"lerini; birlikte mücadele bile belirli bir güven zeminini gerektiriyor. Böyle bir ortamın yaratılmasında ezen ulus devrimcilerine, ilericilerine, demokratlarına hatta anti-faşistlerine büyük görevler düşüyor. Bu görevi gereği gibi üstlenmeyenlerin, Türkiye'deki mücadeleyi ilerletmeleri; daha doğrusu burjuvazinin icazet sınırlarını aşmaları dahi kolay olmayacaktır. Ama bu nesnel gerçekliklere rağmen, Kürdistanlı sosyalistler olarak bizler, birlikte mücadele konusunda üzerimize düşeni yapacağız. Bundan kimsenin kuşkusu olmamalıdır. Fakat bu, komünistlik adına mangalda kül bırakmıyanları, sosyal şöven ve reformist güçleri, daha iyi tanımamıza engel değildir. Ve olamaz.

Kendilerine komünistliği,

proleter devrimciliği yakıştırmalar yapıp Kürdistan'daki devrimci-yurtsever hareketi bir bütün olarak burjuva milliyetçiliği kapsamında görenleri, çünkü adıyla TKP'yi, bugünkü adıyla TBKP'yi ve onun kuyruğunda debelenen TKSP ve Pêşeng gibilerini, yıllarını hapishanelerde tüketen bizler ve halkımız, bugün daha iyi tanıyoruz. Sorunlarımızı daha iyi kavriyoruz. Düşmanın halkımıza dayattığı savaşta yerimizi alırken, sosyal şövenizme ve yerli reformistlerimizle hesaplaşmak gerektiğine inanıyoruz. Oportünistlerimiz halkımıza önderlik edemediler. Yaşadığımız pratik bunu doğruladı. Müca-

dele bağrından yeni güçler çıkardı. Yenilgi döneminin öğreticiliği ile yoğrulan TSK, daha şimdiden ciddi bir umut kaynağı haline gelmiş durumda. . Bu, aynı zamanda mücadelemizin artık daha emin ellerde yükseleceği anlamına geliyor. Yıllardır bu mücadelede yer alan bizler, Bundan böyle tüm gücümüzle TSK saflarında savaşacağız. Ve Kürdistan'da oportünizmin teşhiri için üzerimize düşeni layıkıyla yapmaya çalışacağız.

Yaşasın TSK! .

Kitlesel bir TSK için iler! .

Baran ve Arkadaşları
ANKARA

• • •

Sapmalara karşı birleşelim! .

F.Zeydan-KIRŞEHİR

Yoldaşlar!
12 Eylül 1980 askeri faşist darbe üzerinden 8 yıl geçtikten sonra, Hêviya Gel'in 12. sayısı elimize geçti. H.Gel'in yayın hayatına başlaması ve bu sürecin devamı en büyük dileğimizdi. H.Gel'in başarısı, bir bakıma, Kürdistan'daki devrimci-demokrat ve yurtseverlerin başarısı olacaktı. Çünkü O, öncelikle bu kesimleri kucaklamaya çalıştı; Kürdistan devriminin temel sorunlarına ışık tuttu. "yeni bir çığır açtı". Devrimci kadroların ve yığınların alternatif arayışlarına, güçlü bir yanıt oluşturdu.

Açık ki, ağır yenilgi koşullarında böyle bir sorumluluğun üstlenilmesi, dahası, bu ideolojik-politik hattın örgü-

tlenmesi, başlı başına bir olaydı. Çünkü, bir yandan sömürgecilige, faşizme, emperyalizme ve gericiliğe karşı savaşımın dayattığı görevlerin omuzlanması; diğer yandan, sapmalara ve yenilgi döneminin ürettiği çürümeye karşı mücadele ederek mesafe almak gerekiyordu. Bu da dile kolay geliyordu. Ama bu gün geriye dönüp baktığımızda, hareketimizin bu yolda ciddi mesafeler aldığını görüyoruz.

Bize düşen görev, daha fazla vakit kaybetmeden halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesine omuz vermek, TSK'nın gücüne güç katmaktır.

Yoldaşlar!

Ulusal kurtuluş, hepimizin

Devamı Sayfa 15 te

Tasfiyeciliğe geçit yok! . . . Kitlesele bir TSK için ileri! . . .

Yoldaşlar! . . .

Hareketimizin çok çetin koşullarında tarihi kararlar aldığımızı, değişik mücadele alanlarındaki yoldaşlarımız gibi bizlerde biliyoruz. Hatta bizler, sıcak mücadele alanında olmamızdan dolayı alınan kararların pratikte karşımıza çıkarabileceği sorunları daha rahat kavrayabilme olanaklarına sahibiz. Çünkü tasfiyecilerin, kaçkınların karargah kurduğu Avrupa'da değil; ülke içinde savaşım sürdürüyoruz.

İşte bu nedenle, daha başından beri "Herşey ülke zemininde mücadeleyi yükseltmek için" şiarını yükselten TSK'yı, coşkuyla selamladık. Ve üzerimize düşen görevleri omuzladık. Ulusal kurtuluş mücadelemizin boyutlanmasına paralel olarak görevlerimiz de ağırlaşıyordu. Sloganlarımızı kitlelere, dünya görüşümüzü daha geniş halkalara ulaştırmak; dar propağanda çevresini aşarak yığınlara seslenmek gerekiyordu.

Bu durum ise, yeni görevler dayatıyordu. Diğer bir ifadeyle, elde edilen mevzileri güçlendirmek ve daha ileri adımlarla düşmanın dayattığı savaşta onurluca yerimizi almamız gerekiyordu. İşte TSK Merkez komitesinin aldığı son kararlar, bizce böyle bir zorunluluktan kaynaklanıyor. Ve kaçınılmazdı. Bunun için de, sözkonusu kararlar, ülke içinde birim ve komitelerimizde büyük coşku yarattı.

Ayrıca alınan kararların uygulama sürecinde, örgütümüzü belli sorunlarla karşı karşıya getireceği de, tahmin ediliyordu. 12 Eylül'den sonra postu Avrupa'ya atan insanlardan hareketimizin de nasibini alması doğaldı. Ve hareketimiz, daha önce bu konuya dikkatleri çekmişti.

Nitekim MK'nin Kasım 1987 kararlarının hayata geçirilmesi sırasında, kaçaklar sorun olmakta; daha doğrusu örgütü tasfiye etmeye çalışarak bir an önce canlarını sigortalama çabaları içine girmekte gecikmediler. Tabi ki, kimi kaçkınlar bunu yaparken, envay türlü alçaklığa başvurmaktan geri kalmadılar. Öyle ki, Ortadoğu ve Avrupa üzerinden ülkeye gelmesi gereken kaçkınlardan bazıları, sadece "köşeyi kırmakla" kalmadılar; geçmişten tanıdıkları ya da kan bağlarıyla kendilerine bağlı insanları, telefonlarla arıyarak "TSK bitti", "TSK dağıldı", "TSK ülkeyi terk etti" vb. yalanlarla avutmaya ve kaçışlarını aklamaya çalıştılar. Fakat bölge komitemiz ve birimlerimiz, bu ve benzer sorunlar karşısında duyarlı olduğu için şaşırmadı. Sabırla ve soğukkanlılıkla olayları değerlendirdi. Merkez komitemizin aldığı kararların hayata geçirilmesi için daha büyük fedakarlıkların gerekliliği tesbitine varıldı.

Yoldaşlar! . . .

Mücadelenin olduğu yerde sorunların da yaşanacağını Hareketimiz daha önce tesbit etmişti. Bu yalın gerçeği, kişisizleşen kaçkınların ülke içinde -telefonlarla- yaratmak istedikleri tahribatlarda bir kez daha yaşadık. Çok şey öğrendik. Herşeyden önce, kadroların ve kitlelerin, artık ahbap çavuş ilişkilerini aştığını, doğru hatta mücadeleye sarılanların yanında yer aldıklarını gördük. Tüm dedikodulara ve adice üretilen yalanlara karşı, kaçkınlarla kan bağıyla bağlı olan 2 kişinin dışında, bütün yoldaşlarımız ve sempatanlarımız, tasfiyecilere geçit yok sloganını yükselterek karşı durdular. Harekete karşı dedikodu üreten

alçakları ülke zemininde mücadeleye çağırarak maskelerini düşürdüler.

Ayrıca bu vesileyle, daha önce, birliğin bir "ihsanı" olarak sırtımızda yük ettiğimiz sözkonusu iki unsurdan da kurtulmuş olduk. Onların örgütümüzün bir birimine taşımak istediği gevşeklik ve SHP kuyrukçuluğu tavırlarından da kurtulmuş olduk. Yani bu bizi daha bir güçlendirdi. Çünkü hareketimizin, aldığı

kararlarda ısrar etmesi ve kaçkınların tüm numaralarına karşı, bu yolda kararlıca adımlar atması yoldaşlarımız arasında büyük bir güven yarattı. Sömürgeciliğe, faşizme, gericiliğe ve tasfiyecilere karşı kinimizi bile; nefretimizi kat kat arttırdı.

Tasfiyeciliğe geçit yok. Kitlesele bir TSK için ileri! . . .

Ahmet Murat-
DIYARBAKIR

örgütlü eylemliliği yükseltelim! . . .

Sömürgeci yönetimin başvurduğu en acımasız işkenceler, sindirme operasyonları, süper vali, köy koruyucuları vb. yöntemler bağımsızlık için savaşan halkımızın gücünü azaltmamış tam tersine, ulusal kurtuluşa duyulan ilgiyi daha bir arttırmıştır.

Bugün sömürgeci devlet yeni yöntemler arıyor. Kendisiyle işbirliğine girebilecek güçleri rüşvet mevki vb. şeylerle ihanete çekmek istiyor. Bunu yapamadığı yerlerde ihaneti zorla yerleştirmeye çalışıyor. Bağımsızlık mücadelesi veren güçleri kitlelerden tecrit etmek için her türlü karalama, çamur atma, küçük düşürme yöntemlerini kullanıyor.

Diğer yandan, örgütlü mücadelenin dışında, olayların ve gelişmelerin etkisiyle ileri atılan ve faşist türk devletini rahatsız eden çevreler de oluşmaktadır. Bu henüz nüve halinde olan kendiliğinden gelişen devrimci güçlere sahip çıkmak onları örgütlü mücadeleye kazanmak devrimci hareketlerin önde gelen görevlerindedir. Ülke zemininde kitleler içinde sağlıklı örgütlenmeler yaratmak Kürdistan'da var olan güçleri güç ve eylem birliği veya cephe içinde bütünleştirmek devrimci

hareketlerin önünde duran acil bir sorundur. Bu doğrultuda enerjik bir şekilde devrimci mücadelemizi yürütüp değişik çevrelerle ilişki kurmalıyız. Silahlı propağanda dahil en geniş çevrelerle sorunlarımızı götürüp propağandamızı yapmalıyız. Eylemliliği ve propağandayı sadece devrimcilerin işi

olmaktan çıkarıp en geniş yığınlara mal etmenin çabasını göstermeliyiz. Onları pratik çalışma alanına sokmalıyız. Devrimlerin kitlelerle yapılacağını akıldan çıkarmadan inatla çalışmalıyız. Bu yapılırken, onların hemen saflarımıza katılıp birer militan olmalarını da beklememeliyiz. Bu bir süreç sorundur ve bizlere düşen sabırla ve inatla bu insanları bilinçlendirmek, ilgisini arttırmak ve eylemlilik içinde görev ve sorumluluklar vererek gelişmesini sağlamak olmalıdır. Bağımsız ve özgür bir Kürdistanın yaratılması askeri ve siyasi alanda kararlılıkla çalışmaktır. Zafer Kürt halkının olacaktır.

-Kahrolsun sömürgecilik yasa-sın bağımsızlık!

-Yaşasın Tevgera Sosyalist a Kürdistanê!

K.Bışar-Danimarka

Roja Tekoşin û Avabûnê Piroz be

Roja piştgirtin, hevkarî û tekoşinê, 1 gulan.

Îro roja 1'ê Gulanê ye. Ne hevce ye ku em dût û direj li ser diroka 1'ê Gulanê rawestin. Li ser 1'ê Gulanê re 102 sal derbas bû. Ji bo destxistina vê rojê, di serî de çîna karker û xebatkarên Emrika û çîna karkerê cihanê gelek qurban dan. Çîna karkerên Tirkiyê û Kurdistanê ji, di sala 1977 de li Stanbolê, li Meydana Taksimê 34 şehid û bi dehan birindar dan.

Mana vê rojê hûn dîzanin ku berê, xwinmijan, karker û xebatkarên 16 seetan zêdetir didan xebitandin, karker û xebatkarên ev rewşa ditin û ji bo ku roja xebatê bînin 8 seet, serê xwe li dijî xwinmijan karbidestan rakirin.

Ev roja bî rûmet û bî paye li hemû deverên cihanê, îro bî teherên cuda cuda û bî kêfxweşî ve têt pirozkirin. Di welatên sosyalist û hinek welatên din bî awakî azad têt pirozkirin. Ew welatên ku diktatoriyên faşist û kevnepereşt lê hukûm dikin, 1'ê Gulanê qedexe ye. Lê belê, di nîkaran pirozkirina vê rojê ji holê rakin.

Di welatê me Kurdistanê perçekirî û bîndest de ji, di gelêrî kolonyalist, faşist û kevnepereşt, çîna karkerên Kurdistanê û xebatkarên hemû deverên jîyanê, vê rojê bî kêfxweşî piroz dikin. Vê rojê, ji bajaran heya gundan, ji karxanên heya zevîyan û serê çîyayê Kurdistanê, ango li welatê derweyi welatê 1'ê Gulanê piroz dikin. Îro li vîr -li ser çîyayên Libnanê, pirozkirina 1'ê Gulanê ji aliyê me, heval û pêşmergeyên TSK'yê re, du mana xwe ye girîng heye. Yek ji wê, weki roja piştvanî, tekoşina karkerên cihanê; ya duwemin ji, meha pêkhatina Tevgera Sosyalist a Kurdistana

nê ye.

TSK meha Gulanê 1986'a de hate avakirinê. Çêbûna TSK'yê, di diroka çîna karker û xebatkarên Kurdistanê de, bûyereka nû, gaveke diroki bû. Lê, pîr mîxabin ku hinek grub vê girîngiyê baş tîna gihîjin û yan ji naxwazîna tîbî gihîjin.

Girîngiyên vê nuxtekingê meriv dikare baş bibîne?

Gava ku em, rewşa gelê xwe û welatê xwe baş ji pêş çavê xwe derbas bikin û ev qonaxa ku xebata gelê me tê re derbas dibe, pergala rêxistinîna politik û "dubendiyên" ku di navbera wan de, êrişên ku kolonyalîstan ji hemû alî ve tinî ser gelê me û welatê me. Gava ku me van tiştan dit, wê gavê girîngî û rola TSK bêtir xuya dîke.

TSK di pîr alîyan de gavên

minakî avêt, di warê fikrî-teorîk-politik, rêxistinî û leşkerî de, Pêwîst e em vê baş tîbî gihîjin û ji bo temamkirina kêmaniyan em kar û xebatê geş bikin û pêş de bînin û hemû bî hev ra bîbêjin: "ji bo TSK'yê kê hin xurtir, ber bi pêş!" 3 saliya avabûna Tevgera Sosyalist a Kurdistanê, ji çîna karker û xebatkar û gelê

zehmetkêş û pêşmergeyên TSK'yê re piroz be!

Bijî yek Gulan, cejna karker û xebatkarên!

Bijî serxwebûn û azadiya Kurdistanê!

Bijî TSK!

Ber bi pêş, ji bo dorfirehkirina Tevgera Sosyalist a Kurdistanê!

N.Çekdar-Lubnan

Bijî Cejna Karkerên Cihanê!..

Xebatkarên Hêviya Gel!

Bî destpêka nameya xwe ra bî navê **Koma Tevger** silavên germ û şoreşgerî li we û hemû heval û hogirên TSK dikim.

Wek têt zanîn, isal 102. saliya cejna karkerên cihanê ye. Li hemû deran ev cejna yekîtiyê, piştvanî û tekoşina çîna karkerên cihanê li gor mercên heremiyên taybetî, çî bî dîzi, çî bî eşkere têt pirozkirin. Bî dehan sale PSK (Partiya Komunist a Suriyê) cejna xwe dihesibîne û pêşengiya vi kari dîke. Tevgera Sosyalist a Kurdistanê di vê dabaşê da ji cema verê Kurd ra da xuyakirin ku, "Divê karker û renberên Kurdistanê li vê cejnê bî pêşengiya xwe xwedî derkevin."

Me cejna xwe di gundekê da pirozkir. Hinek rêxistin bî vê acîziya xwe bî kompoyan dan xwiyakirin. Lê desthelatdarên Tevgerê ji van kesan ra bî zîmanekê zelal da eşkerakir-

rîn ku, "bîhayê vê pirozkirinê bî yek şexsê be ji, an ji bî xwinê ji bê pirozkirin biryara hatîye stendin TSK lê vengere." Nûnerên TSK da xuyakirin ku "girîngiyek taybetî ya vê rojê ji ewe ku, meha damezrandina 3. saliya Tevgerê li ku derê bî çî cureyê bê pirozkirin, icazê ji kesekê, an ji ji tu rêxistinîna nastîne." Her weha di gotara xwe a bî navê Tevgerê da li ser vê komploya bî navê dostaniyê rawesta û got: "... Me di Daxuyaniya Yekitiyê de bî şikleki vekirî politika tîfaqdariyê şirove kirîye. Li ser vî bîngê ev hêzên li vê komploya rabuyîne ew bî kêmasiyê xwe yê stratejîk û şaşiyên xwe yê şoreşgeriya bê icazet bî tîfaqdarên şoreşa me a Demokratîk û Netewî ne. Ew şaşiyên wan nabe sebebê politika me a tîfaqdari û guhertinê. Lê rexnekirin heqê me ye û tu hêz nîkaran vî heqê me ji me bîstî-

nîn..."

Paşê bî navê Tevgerê hevalê belavoka TSK a li ser qetliama **Helepece**-ku bî zîmanê Erebi derketî bû -ji bêşdarên şahyanê ra li nav durîşm û çepikên cemaver ra xwend. Paşê, Koma me dest bî programa xwe kir. Govend û Dilanên çend heremên Kurdistan a Bakûr hat pêşkêşkirin.

Pey vê ra, **Said Gabari** çend stranên gelêrî û netewî ji mêvanan ra pêşkêş kir. Paşê ji, **Xwişka Kulilka Çîyan** bî stranên xwe yê tekoşer ev bername xemiland. Ev bername bî şahiya cemaver û Tevgerê ket kasetekê video û li hev slavkirinên dilovani hat encamkirin.

Bijî 3.saliya Tekoşinê a Tevgera Sosyalist a Kurdistanê!

Bijî 1. ê Gulanê!..

Bavê Cotyar-
Qamişli

JI BO GELÊ KURDISTANÊ

Bawer-Lûbnan

Ger em rewşa iroyin û qezenciyên gelên cihanê û serketinên netewî û pêşveçûnên wan ên siyasi, aborî û cıvaki binêrîn, pêşveçûna Kurdistanê li gori van pêşveçûnên cihanê, geleki paş e. Ev tesira koladariya ji sedsalan berê ve ye. Ji berê ve li ser axa Kurdistanê, di bin perda marksîzmê de, hinik parti û rêxistin derketibûn. Pîr mîxabîna pêvajoya iroyin da xuyakirin ku, evana ji texlîla rewşa Kurdistanê dîr in. Marksîstiya wan, marksîstiyeye çêkiri ye. Evana, di warî aborî, cıvaki û siyasi de, rastiyên Kurdistanê nîkarîbûn têbîgîhişin. Disa hat xuyakirin ku, evana bi avaki reformîst ji rastiyên pratîk, şoreşgerî û ilmi revin. Lewra disa derket holê ku ev, ji bilê xîzmeta kolonyalizmê, xîzmeta dîn nîne ye. Ev kar û bar, di qada Kurdistanê de li pêşiya pêşveçûna şoreşa Kurdistanê rengeke astengi pêkani.

Belam hêzên şoreşger, ji bo rakirina van astengan, dîkarîna ji xwe re rêyeke bîbinin. Ji lewre, "Tevgera Sosyalîst a Kurdistanê" li ser bîngêhên cıvaki, siyasi û aborîya Kurdistanê, li gor mercên objektîf, subjektîf û psikolojîk, ji rasti û rewşa Kurdistanê re texlîleke diyalektîki ani. Disa ji xebata wê diyar bû ku, çêkî-

rîna pêwendiyê netewî, ji parti û rêxistinên re, ji bo sazîkirina eniyeye netewî û demokratîk di çarçoveke freh de û ji bo sazîkirina rêxistinê (meclîsa netewî ya Kurdistanê) bîlind di çar beşên Kurdistanê de, kar û xebat dîvê. Li hember dijminên kolonyalist di refeke yekgirtî û xurt de, ji bo hevkarî û rawestandina gelê Kurdistanê xebat dîvê. Ew dijmin ku, bi salan e welatê me dagirtîye û kîriye kolonî û ji bo domandina mafên xwe yê kîrê, dîxwaze gelê Kurdistanê holê rake.

Bi ya mîna, di qonaxa rîzgarîya netewî de ji bo yekxistinê çin û tebaqên Kurdistanê, xebatên ku Tevger dike, ciyê şahî û şehnazîyê ye. Dema berî gelek tevgerên rîzgarîxwazên cihanê, di bin serokatiya burjuvaziya xwe ya netewî de serxwebûna xwe sitandî. Ev ji teng nezerî, ezîti û mafparêziya şexsî ne a çîni ji ya burjuvaziya netewî diyar kîr. Di Kurdistanê de ji burjuvaziya netewî, bi cianina daxwazên gelê dîr ket û nîkare serokatiya şoreşa Kurdistanê bike. Ji ber vê rewşê, barê şoreşa Kurdistanê ketiye ser milên me karker û gundiyan. Dîvê em ji, ji bo bi cianina berpîrsiyariya xwe, destên xwe bîdî hev û xebatê bîkin.

Dîvê em binêrîn, çawa dij-

mîne me, li hember gelê me hêzên xwe dîkin yek; ji bo vê sedemê be ji, em ji li hember dijmin, eniya xwe ya netewî û demokratîk çêkî.

Disa dîvê em, gelê xwe agahdar bîkî û wan ji xewa zîlmê şîyar bîkî. Em gelê xwe agahdar bîkî da ku gelê me bîzanîbe, armancên me yê dîr û nêzîk çî ne. Û gelê me têbîgîhişê ku şoreşa demokratîk a gelêrî û netewî ku di dumahîkê de derbasî sosyalîzmê bibe. Lê belê, avakirina sosyalîzmê, ji nîşkada ve xeyal dibe; dîvê pêşî em vatîniyên xwe yê dîr pêk bînin da ku bîkarîbîna sosyalîzmê ji bî wan bîdî qebul kîrîn.

Rejîmên kolonyalist her roj dest davêjînan û dahnê gelê me û bî van tîştan ji nemînin;

dest davêjînan kuştîna jînan, zar û kalên me. Tîm li ber van bûyeran dîvê gelê me ji di hemû deverên cihanê de û di hemû Kurdistanê de, bê deng û bê xebat nemîne. Dîvê gelê me, arikarî û piştewaniya Tevgera Sosyalîst a Kurdistanê bike. Ji bo ku, tevger, di gava yekemîn de xebata şerê çekdarî dibîne. Ji ber van tîştan dîvê gelê me, arikarî û piştewaniya xebata wê a payebilind bike.

Arikariya Tevgerê bîkî, ji bo hilweşandina rejîma kolonyalist û ji bo damezrandina Kurdistanê, serbîxwe, azad û demokratîk!

Em dîvê TSK yê xurtîr bîkî!

Biji TSK!

• • •

YAŞASIN 1 MAYIS

Bizler Norveç'te Hêviya Gel taraftarları olarak Trondheim'da yapılan 1 Mayıs gösterilerine 15 kişilik bir grup olarak katıldık. Yürüyüş sırasında attığımız sloganlarla Faşist Türk devletinin Kürt halkına yapmış olduğu işkence zulüm ve katliamları bir kez daha lanetlemiş olduk.

Bunun yanı sıra, Burdaki Kürt arkadaşlarla birlikte Hêviya Gel taraftarları olarak bizler Norveç Komünist Partisi ile ortak bir kültürel gece hazırladık. Norveçlilerle birlikte geceye 300 civarında

kitle katıldı. Gece de Kürt halkı üzerindeki baskılar dile getirildi, işkenceleri ve katliamları anlatan konuşma yapıldı. Daha sonra Folklor ekibimiz bir gösteri yaparak Kürt folklorunu tanıttı. Ekibimiz büyük bir ilgiyle izlendi. Ayrıca gecede Kürt yemekleri ve meşrubat satıldı. Gece de elde edilen hasılat Kızıllaç aracılığıyla Kürdistan'a (Halepçe'ye) gönderileceği kararlaştırıldı.

H.Gel taraftarları adına
Mehmet-Trondheim-
Norveç

SOL BASIN ÜZERİNDEKİ BASKILAR ARTIYOR

Lokman POLAT

12 Eylül faşizminin yarattığı durgunluk ortamından hızla sıyrılan devrimci demokratik ve sosyalist sol güçler, çok kısıtlı olan olanaklarını kullanarak, ideolojik-politik mücadele sürecinde yerlerini almak, kitlelere ulaşmak, onları mücadeleye kanallandırmak, kendilindenciliğe müdahale etmek, yenilgi döneminin yarattığı dağınıklık ve belirsizliği gidermek, örgütlü mücadeleyle devrimci eylemin ideolojik politik özünü belirlemek için sol yayınları peş peşe çıkarmaya başladılar.

Sol dergilerin çokluğu, yirmiyi aşkın derginin peş peşe yayın hayatına girmesi Türkiye'deki sol hareketin bölük pörçüklüğünden kaynaklanmaktadır. Çünkü birçok sol dergi politik yapılanmanın yansımasıdır.

Sol dergilerin yayın yaşamına girmesi sömürgeci tekelci burjuvaziyi çileden çıkarmakta, öfkesini arttırmaktadır. Sömürgeci rejim legal sol basına karşı tepkisini "12 Eylül öncesine dönmek mi isteniyor" şeklinde göstererek sol basına yönelik saldırılarını her geçen gün artırıyor. Sol dergiler ya toplatılıyor, ya da dağıtımını engelleniyor, yazarlarına, yayıncılarına soruşturuluyor.

Türkiye'de gazete, dergi ve her türlü yayın dağıtımını tekelinde bulunan iki büyük dağıtım kuruluşu olan **Game** ve **Hür dağıtım** bayii ve satıcılara "genelge" göndererek sol dergilerin satışını engellemektedir.

Faşist Özal iktidarı ikide-bir kağıt fiyatlarına zam yaparak çok kısıtlı olanaklarla yayınlanan ve okur desteğinden başka kaynakları bulunmayan sol dergileri artan mali fiyatlar karşısında çökertmeye, susturmaya ve mali olanaksızlıklar yüzünden yayın yaşamla-

rına son vermeye zorluyor. Haftalık Yeni Gündem dergisi satışını yükseltmemesi, yeterince ilan almaması ve artan mali fiyatlar karşısında yayın yaşamını durudurdu.

Dergi çıkarmanın birçok zorlukları var. Kağıt bulamama ve bazı teknik aksaklıklar birçok derginin yayınlamasını uzun bir süre engellemektedir. Çağdaş Yol dergisi kağıt bulamama, teknik aksaklıklar ve toplatılan sayılardan uğranılan milyonlarca liralık maddi zarar yüzünden gelavê yıldızı gibi yılda bir yayınlanmaktadır.

Mayıs, Zemin ve Gelenek dergileri de hakeza aynı şekilde artan fiyatlar (dizgi-baskı) kağıt bulamama ve teknik aksaklıklar yüzünden yayınlarına ara verdiler. Sol basın içerisinde bu üç derginin özgül bir konumu var. Siyasal bir yapılanmanın yansıması olan birçok sol dergilerin yanısıra politik bir eğilimin yayın organı ile sınırlı olmayan ve demokratik bir platform yayını olan bir derginin kendine özgü özgül yanları olur. Mayıs dergisi böylesine bir platform yayınıydı ve sol basın içerisinde olması zorunlu olan ve yayın yaşamını sürdürmesi gereken bir yayındır. Zemin dergisi de, Aybarci'lerden Troçkist'lere kadar tüm anti-leninistlerin bir platform dergisi niteliğindedir. Sol basının çok çeşitliliği ve renkliliği açısından böyle bir derginin de yayın yaşamını sürdürmesi gereklidir. Gelenek dergisi en çok teorik yönü ağır basan bir dergiydi. Böylesine teorik bir derginin artan mali olanaksızlıklar yüzünden yayına ara vermesi üzücüdür. Umarım ileride bu dergi tekrar yayın yaşamına kavuşur.

Görülüyor ki, bazı sol dergiler ekonomik nedenlerle zorunlu olarak yayınlarına ara verirken birçok sol dergi de

yayınlanır yayınlanmaz hemen toplatılmakta, dergilerin sorumlu müdürleri ve yazarları zindanlara atılmaktadır. Emek Dünyası, Yeni Öncü, Yeni Demokrasi ve yeni aşama dergilerinin birçok sayıları toplatıldı ve sorumlu-

ları gözaltına alındı. Haftalık Yeni Gündem ve 2000'e Doğru dergilerinin Kürt Sorunuyla ilgili olan tüm sayıları toplatıldı ve haklarında soruşturma açıldı.

"Vardiya" adlı dergi çıkar çıkmaz toplatıldı. Vardiya dergisinin sahibi Bülent Ongan yaptığı basın açıklamasında "birinci sayımızdan sonra ikinci sayımız da rekor denilebilecek bir sürede toplatıldı." dedi. Bir gençlik dergisi olan "Güneşe Çağrı" toplatıldı ve sahibi Kubilay Akpınar zindana atıldı. Güneşe çağrı dergisi üçüncü sayısında şöyle yazıyor: "Dergimizin 3. sayısı çıkmak üzereyken, dergimiz çalışanlarından bir arkadaş, ardından içlerinde dergimizin sahibi Kubilay Akpınarın da bulunduğu, dergimize ilgi duyan, dergimizi okuyan birçok kişi gözaltına alındı. Dergimizin sahibi Kubilay Akpınar ve eski yazıişleri müdürü Murat Akbaş'ın evlerine baskınlar yapıldı, eşyaları tahrip edildi. Dergimizin bürosu polis tarafından basılıp dergimize ait tüm döküman ve belgelere de el kondu."

Yeni çözüm dergisi de yayımlandıktan sonra birçok sayıları toplatıldı. Dergi büyük baskılarla karşılaştı, yazı işleri müdürü Ertuğrul Mavioğlu zindana atıldı. "Sol dergiler ve özel olarak da dergimiz üzerindeki baskılar tüm şiddetiyle sürüyor." diye yazan Yeni Çözüm dergisi 3.sayısında şunu belirtiyor: "Devrimci demokratların çıkardıkları dergilere yoğun

bir saldırının varlığı inkar edilemez boyutlara tırmanıyor. Mart ayı özellikle devrimci demokrat güçlerin çıkardıkları dergiler üzerindeki baskının yoğunlaştığı bir dönem oldu. Mayıs dergisinin yöneticilerinin göz altına alınmaları, evlerine karakol kurulması ve yazılarına el konulması, ayrıca İlk Adım dergisi ile Çağdaş Yol dergilerinin toplatılması ve peş peşe davalar açılması bu baskının açık göstergeleri oldular."

Türkiye'deki sessizliğin kırılmasında önemli bir işlev gören sol basın her geçen gün sömürgeci rejimin baskılarına daha fazla uğramaktadır. Yeni yeni yayın hayatına atılan dergiler de aynı tür baskılarla karşılaşmaktadırlar. Yeni yayınlanan "Yeni Açılım" dergisinin çıkan ilk sayısı toplatıldı. Yine Kürt devrimci demokratları tarafından yeni yayınlanan "Medya Güneşi" adlı derginin çıkan her iki sayısı da toplatıldı. Medya Güneşi 2.sayısında şöyle yazıyor: "Nisan ayında okuyucularımıza 'Merhaba' diyerek yayın hayatına başlayan dergimiz karşılaştıkları büyük zorlukları göğüsleyip tek tek aşarak varlığını sürdürmedeki kararlılığını göstermiştir. . . Bilindiği gibi, dergimizin 1.sayısı toplatıldı ve hakında soruşturma açıldı." Medya Güneşi dergisinin 1. sayısının kapağı Halepçe katliamı ile, 2.sayısının kapağı da 1 Mayıs ve Newrozla ilgiliydi. Bu derginin her iki sayısındaki yazıların ezici çoğunluğu Kürt ulusal sorunuyla ilgili yazılardı.

Toplumsal kurtuluş dergisi ve kadroları üzerindeki baskılar da her geçen gün artıyor. Toplumsal Kurtuluş'un 11.sayısı toplatıldı. Hasan Sönmez'in "Direnmek Yaşa-

Devamı Sayfa 15'te

KÜRDİSTAN TARİHİNDEN BİRKAÇ SAYFA

(5)

Kürdistan büyük İskender ve Romalıların işgaline giriyor.

Medler döneminde Büyük İskender'in (Alexandder-Makedonyalı) 40 günde Zagros dağlarını güçlükle geçebildiğini belirtmiştik. Büyük İskender'in İran'ı işgal edip, Ahimniler devletini ortadan kaldırdığı döneme kadar, Kürtler bağımsızlık hareketlerine giriştiler. Ancak bu bağımsızlık hareketleri yenilgiye uğradığından, Kürdistan'ın bir kesimi bu kez Büyük İskender'in işgaline girmiş oldu. B.İskender, MÖ.323 yılında Babil'de ölünce, yerine kumandanlarından Selfekus (Seleucus veya Selefkus) geçti.

Makedonyalılarla Rum Selçukları arasında MÖ.305 yılında meydana gelen savaşta Kuzey Kürdistan Rum Selçuklarının yönetimi altına girdi.

Kürdistan'da (Medistan'da) MÖ. 255 yılında birçok bağımsız prenslikler kuruldu. Bu prensliklerden bazıları kendi aralarında birleşip, önderleri Melon'un yönetiminde Rum Selçuklara karşı savaştılar. Melon'un kuvvetleri galip gelerek Babil'e kadar ilerlediler; Dicle nehrinin doğusunu tamamen denetimleri altına aldılar. Ancak MÖ. 220 yılında Yeniden savaşa tutuştular, Kürtlerin lideri Melon öldürüldü ve Medler yeniden Rum Selçuklularının yönetimine girdiler. Fakat daha sonra MÖ.221 yılında, İran'da uzun yıllar yönetimi elinde bulunduran Partlar'la Rum Selçukları arasında yapılan savaşı partlar kazanınca bu kez Elam

hariç bütün Doğu Kürdistan Partların egemenliğine girdi. Partlar İşgal ettikleri Kürdistan bölgesinin tümünü yakıp yıktılar ve harabeye çevirdiler.

MÖ. 115 yılında Romalılar Diyarbakır bölgesini ele geçirdiler. Fakat kısa bir süre sonra Partlar burayı tekrar geri aldılar. Kürt aşiretleri Argu adında kürt liderin başkanlığında birleşerek MÖ.145-129 yıllarında Partlara, Ermenilere ve Romalılara karşı koyarak bağımsızlıklarını korudular. Kürtlerin bu bağımsız devleti 400 yıl kadar yaşadı. Bunların yöneticilerinin adları Abgar'dı. MS.179-212 yıllarında Kürt kralı IX.Abgar, Hıristiyanlığı kabul edince, yönetimindeki bölge MS.244 yılında Roma'ya bağlandı.

Eşkani'ler (bir Part kabilesi) kralı Mühürdad'ın yardımıyla Ermeniler de Kuzey Kürdistan'ı işgal ettiler. O dönemde bu kesimin başkenti Amed (Diyarbakır) idi.

O dönemlere ilişkin Coğrafyacı Strobo, Kürtler hakkında şöyle diyor: "Ermenilerin yönetiminde yaşayan Kürtler, sanat, mimarlık ve fen dalında çok ünlüydüler. Ermeni kralı Dikran, Kürt sanatkarlarına çok değer verirdi." (Aktaran M.E Zeki, age.57)

Romalılar, MÖ.95 yılında Sivas bölgesini aldılar ve bu bölgeye Sabeste adı verildi. Şehir surları bir süre sonra yapıldı. Bu dönemlerde Maraş şehri de

Romalıların yönetimi altına girdi ve güçlü bir sınır şehri haline getirildi.

MÖ.60-69 yıllarında Romalı kumandan Lukullus (Lucius-Lucullus) Ermenilere saldırarak, Ermeni kralı Dikran'ı yenilgiye uğrattı ve böylece Ermeni devleti Romalıların yönetimine girdi. Bu dönemlerde, Perslerin yönetimini uzun süre elinde bulunduran Partların sülalesi Eşkaniler ile Romalılar arasında MÖ.53 yılında Harran ovasına yakın yerde bir savaş oldu ve savaşta Romalılar yenildiler.

Kürdistan MÖ.36 yılında Romalıların yönetimine girdi. Bu dönemlerde Eşkanilerle Romalılar savaş halindeydi ve Azerbeycanda küçük bir devlet kuran Medler de Eşkanilere yardım ettiler. Romalılar yenildi ve çok miktarda ganimet elde edildi. Bu ganimetin paylaşımında Kürtlerle Eşkaniler arasında anlaşmazlık çıkınca Medler, Romalı komutan Marc Antonyus'a gizlice haber vererek, onları yeniden savaşmaya zorladı. Yeneden çıkan savaşta Eşkaniler yönetiminde bulunan Ermenistan Romalılar tarafından işgal edildi. Daha sonra Part kralı IV.Fraat Azerbeycana saldırıp Medya devletini ortadan kaldırdı. Bunun ardından Urmiye bölgesini işgal etti. Romalılarla Eşkaniler arasında ki savaşa bir yıl sonra son verildi ve anlaşmaya göre Kürdistan ve Ermenistan Romalılara bırakıldı. Fakat Pers krallarından IV.Erdüvan

döneminde yeniden Kürdistan ve Ermenistanın paylaşımı için savaşlar başladı. Uzun yıllar bu savaş devam etti.

Kürt -Guran Aşireti, MÖ.90-80 yıllarında Gortaç yönetiminde, Partların hegemonyasına karşı ayaklanarak bağımsız bir devlet kurdu. Medlerin bu küçük devleti MÖ.36-2 yılları arasında bağımsızlığını koruyabildi. Bu ara sürekli Partlarla savaşmak zorunda kaldı. Partların saldırısı sonucu MÖ.2 yılında Med kralı Artavas, Partlara esir düştü, ülkeri de Partlara bağlanmış oldu.

MS.51 yılında Kürt-Suren aşireti bölgesindeki Kürtler önderleri Volag yönetiminde Partlara karşı ayaklanarak yeni bir devlet kurdular. Bu Kürt devleti de MS.80 yılına kadar yaşamını sürdürebildi. Yine Partlar tarafından ortadan kaldırıldı. (MS.80)

Ünlü Roma İmparatoru Neron zamanında Kürdistan ve Ermenistan yeniden Romalıların işgaline uğradı. Uzun süren savaşlar sonunda MS.63 yılında, Romalılarla Partlar arasında yeniden anlaşma yapıldı. Bu ara Kürdistan ve Ermenistan Lazların ve Gürcülerin saldırılarına maruz kaldıysa da bu saldırılar püskürtüldü.

Roma Orduları MS.100 yılında Ermenistanı işgal etti ve daha sonra Suriye üzerine yürüyerek, Mezopotamyaya kadar yayıldı. Romalıları MS.122 yılında Perslerle anlaşma yaptılar buna göre Frat nehri sınır olarak kabul edildi.

İran'da Ardeşir (Papakan) MS.224 yılında başa geçince Pers devri bitip Sasaneler devri başladı. Sasani kralı I.Şapur döneminde Kürdistan ve Ermenistan'da birçok ayaklanmalar oldu. Ne var ki, bu ayaklanmaların tümü bastırıldı.

MS.258-260, 286 ve 297 yılları arasında Sasanelerle Romalıları arasında, Kürdistan ve Ermenistan'ın paylaşılması üzerine çıkan anlaşmazlıklar yüzünden sürekli savaşlar oldu. Bu savaşlar süresince bazen topraklar el değiştiriyordu. Nihayet, Romalıları 279 yılında savaşa son verirken Van gölü çevresinde bir Ermeni devletini kurdular ve Kuzey Kürdistan'ı da buraya bağladılar.

342 yılında yeniden başlayan savaşta Roma İmparatoru Lostantinas, İran ordularını yenerek, bu tarihten sonra Ermenistan'a hıristiyanlık dinini yaymaya başladılar. Ve kısa bir süre sonra resmi din olarak hıristiyanlık kabul edildi. Hıristiyanlarla Zerdüş dininden olanlar arasında bölgede kanlı savaşlar patlak verdi. Kürdistan'ın dağlık bölgelerinde

yaşayanlar Zerdüş dininden ayrılmadılar. Roma ve Ermeni yönetiminde kalan Kürtlerin az bir kesimi hıristiyanlığı kabul ettiler. İran kralı II. Yezdcerd döneminde de Ermenistan'da hıristiyanlığa karşı kanlı saldırılar yapıldı, çok sayıda ruhani lider öldürüldü.

Kürdistan'da ve Ermenistan'da Romalılarla İranlıların savaşı değişik aralıklarla devam ediyordu. Bu savaşlarda Kürdistan, bazan Romalıları ve bazan İranlıların saldırılarıyla yakılıp yıkılıyordu.

VII.yy.da yine iki ordu arasında Diyarbakır civarında şiddetli savaşlar oldu. Bu arada Kürt aşiretlerinden Goran aşiret lideri Gavataz yönetiminde Kirmanşah'da bağımsız bir devlet kuruldu ve Azerbeycan da bunların yönetimine girdi.

502 yılında yapılan savaşlarda Orta Kürdistan, İran'ın eline geçti ve Kürt halkı zorla sürgün edildi. Bu savaşta 3 ay kuşatma altında kalan Diyarbakır kalesi uygulanan bir hile ile İranın eline geçti. İranlılar Kürtlerden ve Romalılardan 80 bin kişi öldürdüler. Ve her tarafı yakıp yıktılar. Kısa bir süre sonra Kürt aşiretlerinin yardımıyla Diyarbakır yeniden Romalıların eline geçti. Bu savaşlardan en fazla zarar gören Kürt halkı oldu.

Müslümanlığın Kürtler arasında yayılmasından sonraki dönemde ise Kürtler bu kez Romalıların ve İranlıların yönetiminden çıkıp Arapların yönetimine girdiler.

KÜRTLERDE DİN

Kürt halkının dini inançlarına başlamadan önce, din sorununun genel karakteristik özelliklerini ve oluşumunu ana hatlarıyla ortaya koymak konumuz açısından hem yararlı ve hem de gereklidir. Tarihi olayların tahlilinde olduğu gibi, din konusunda da yaklaşım yöntemimiz diyalektik yöntem olmak zorundadır.

Din, ilkel komünal sistemin gelişmesinin belirli bir aşamasında, kavranılmayan bazı tabiat güçleri önünde insanın güçsüzlüğünün bir yansıması olarak ortaya çıkmıştır. Din, genel anlamda insanın manevi bazı ilkelere bağlılığını ifade eder; ve bu, insanın iç duygusuna bağlıdır. Dinin belirleyici temel karakteri, tabiatüstüne inançtır.

Yapılan arkeolojik araştırmalar, dinsel tasarımların ancak elli bin yıldan beri var olduklarını kanıtlamışlardır. Bu süreyi insanlık tarihiyle mukayese ettiğimizde, insanoğlunun 20 milyon yıl din düşün-

cesinden uzak yaşadığı ortaya çıkar. Bu demektir ki, insanlık tarihiyle birlikte din oluşmamıştır.

Önce totemcilik adı verilen hayvanlar ve bitkilerde koruyucu güçler görme olayı çok tanrıcılığı gerçekleştirmiştir. Süreç içinde, yer saltanatında olduğu gibi, gök saltanatında da bir efendilerin efendisini arama eğilimi çok tanrıcılık yerini tek tanrıcılığa bırakmıştır. Köleci toplumdaki toprak köleliğine dayanan feodal topluma geçilince dinler, devletin resmi dini olmuştur.

Sınıflı toplumlarda dinin kökleri, sosyal gelişme unsurları, sömürme ve yoksulluk ile karşı karşıya kalan insanın çaresizliğinde ve kitlelerin özleminde yatar. Burada din, Lenin'in sözleriyle, "devamlı olarak başkaları hesabına çalışmaktan bunalmış halk kitlelerinin yalnız başlarına kalışlarından ve sefaletlerinden doğan ve onlar üzerinde her an ağırlığını hissettiren manevi baskı biçimlerinden biridir."

Sosyalist devrimin gerçekleşmesiyle din, sosyal bilinç üzerindeki etkisini yavaş yavaş yitirir. Bilimsel sosyalist dünya görüşünün kitleler arasında yayılmasıyla din, yavaş yavaş yok olmaya gider. Bu ancak gelişmiş ileri bir sosyalist toplumda mümkündür. Fakat bu süreç, otomatik bir süreç değildir. Kitlelerin yoğun tabiat bilimleri bilgisi ve Marksist dünya görüşüyle eğitilmesini gerektirir ki, bu da uzun bir tarihi süreci kapsar. (1)

Dinin oluşumu ve karakteristik özelliğinden bahsettikten sonra, asıl konumuz olan Kürtlerde din konusuna geçebiliriz.

Daha önce de gördüğümüz gibi, önceleri Kürtlerde çok tanrılı din mevcuttu. Kürdistan'da yapılan kazılarda elde edilen resim ve heykeller, nelerin kutsal kabul edildiğini ve tapınak olarak kullanıldığını bize göstermektedir. Kürtler, henüz ehlileştiremedikleri, yılan, kaplan, aslan, yabani dommuş ve dağ keçisi gibi hayvanların resimlerini yaparak tapmışlardır. Bu hayvanların heykel ve resimlerini yapmak suretiyle kendilerini gelecek kötülüklerden koruyacaklarına inanırlardı. Fakat bunların yanısıra, su ve yeraltı tanrılarına da tapmışları, bulunan heykel ve resimlerden anlaşılıyor. Bu dönem, Kürdistan dağlarında insanların henüz mağaralarda yaşadığı bir dönemdir.

Kürtlerde var olan bu inanç zamanla

zayıfladı; heykellerini yaptıkları ve güçlü gördükleri bu hayvanların kendilerini koruyamayacağını ve bunların kendilerinden daha zayıf oldukları kanatine vardılar. Bu yüzdendir ki, artık Kürtler hayvanlara tapmayı bırakıyor; bunun yerine ay, güneş ve yıldızlara tapmaya başlıyorlar. Kürtlerin bu dönemi M.Ö. 4.000-3.000 yıllarına rastlıyor. Daha sonraları toplumun iç dinamiklerinde görülen gelişmeler ve o çevrede yaşayan halklarla kurulan ilişkiler Kürtlerin daha değişik tanrılara tapmalarını da beraberinde getirmiştir. Örneğin iyilik tanrısı, kötülük (savaş) tanrısı, bereket tanrısı ve yer altı tanrısı gibi tanrılar, yukarıda adı geçen tanrılar dışında, kutsal sayılan ve tapılan tanrılar arasında yer almaktadır.

Kürt halkının yaşadığı bölgelerde yapılan kazılar sonucunda o dönemlere ait bulunan mezarlarda savaşçıların kendi silahlarıyla birlikte gömüldükleri görülürken, din adamlarının mezarlarında silaha rastlanmamıştır. O dönemin inançlarına göre insanların ölümlerinden sonra tekrar dirilip yaşayacaklarına inanılmaktaydı.

O dönemin yerleşim merkezlerinde birçok tapınak yapılmıştı. Bunlar tanrıların tapınaklarıydı. Süreç içinde toplumda oluşan yeni işbölümü sonucu, toplumun içinde sadece din işleriyle uğraşan imtiyazlı bir gurubun oluşmasına neden oldu. Toplumun bir kesimi de sadece askerlik işleriyle uğraşıyorlardı. Toplumun büyük çoğunluğunu oluşturan halk kesimi ise, çalışıp üretimde yer alıyordu. Halkın ürettiği malların bir kısmını bu tapınaklarda biriktirmek zorunluluğu vardı. Bu şekilde tapınaklarda toplanan ürünler kiral ailesinin, din adamlarının ve ordunun ihtiyaçlarını karşılıyordu. Din adamları sadece, tapınaklara ait arazilerde çalışıyor; bunun dışında birşeyle meşgul olmuyor din işleriyle uğraşıyorlardı. Başlangıçta din adamlarının politik bir etkinlikleri yoktu. Zamanla din adamlarının dini etkinlikleri politik etkinliğe dönüştü ve bu dönemden sonradır ki, Kürt halkının kırılları, aynı zamanda dini önderler durumuna girdiler. Bu dönemle birlikte kırıllar zaten yarı tanrı durumuna gelmişlerdi. Sadece Medler'de bu durum değişiktir. Medlerde kral dini etkinliğinden ötürü değil; savaş etkinliğinden ötürü kral oluyordu.

O dönemlerin yerleşim birimlerinde yapılan tapınaklar aynı zamanda dönemi mimarı açıdan tanıtan harika eserler

olarak günümüze dek gelebilmiştir.

Kürt halkının yaşadığı Kürdistanın dağlık bölgelerini sümerler şeytanlar ülesi olarak adlandırıyordu. Bu nitelendirme, bazı bilim adamlarının bu konu üzerinde araştırma yapmasına neden olmuştur. Yapılan araştırmalar, o dönemlerde Kürdistan'da yaşayanların, iyilikleri yöneten tanrı ile kötülükleri yöneten şeytanı tanıdıkları sonucuna varmışlardır. Sözde Kürtler şeytana tapmakla, şeytanın kendilerini kötülüklerden koruyacağı sonucuna varıyorlar. Aynı bilim adamları, bugün de Kürtlerin belirli bir kesiminin şeytana tapmasının o dönemlerden kalıp günümüze kadar gelebildiği düşüncesindedir. Bu görüşün gerçek payı, Kürt halkının çok küçük bir kesimi için geçerli olsa gerek. Çünkü o dönemlerde Kürt halkının çoğunluğunda hakim olan inanç biçimi çok tanrılı idi. Yine o dönemlerde Zağros dağları, sümerler tarafından tanrıların ülkesi olarak biliniyor ve bu dağların fethedilmesinin mümkün olmadığına inanıyorlardı. Bu inanca sahip Sümerler, tanrıların kendi ülkelerine gelmeleri için yüksek tapınaklar yapmışlardır. Böyle bir inanç o dönemde birçok yörede yaygındı. Örneğin, Yunan tanrılarının Olympus dağında oturması gibi. . .

Şunu belirtmek gerekir ki, Kürdistan'da ilk kez kurulan okullar, dini kuralları öğretmek amacıyla kurulmuştur.

ZERDÜST DİNİ

Zerdüşt dininin Kürdistan'da gelişip yayılması MÖ.500 yıllarına rastlıyor. Aynı inanç doğrultusunda çaba gösteren ve zerdüşt dinini geliştiren 3 kişi de Med Kürtlerindedir. Birinci zerdüşt MÖ.3000 yıllarında Belh şehrinde, ikinci zerdüşt MÖ.2040 yıllarında ve üçüncü zerdüşt ise MÖ.630 yıllarında Bak-tir'de doğmuştur.

Zerdüşt dinine göre kötülüklerin ve karanlıkların tanrısı **Ahremen**'dir. İyiliklerin ve aydınlığın tanrısı da **Hürmüz**'dür. Bu iki tanrının askerleri var ve sürekli savaş halindedirler. Ayrıca bu tanrıların birer tane yardımcıları da vardır.

Bu dinde ateş, aydınlığın ve iyiliğin sembolüdür ve kutsaldır. Güneş, ay ve yıldızlar da aydınlık saçtukları için kutsal kabul ediliyorlar. Zerdüşt dinine göre ruh ölümsüzdür ve ruhları Hürmüz

yarattı, sonra da 6 devir içinde madde ve insanı yarattı. Bu dine göre, İnsan ölüncelü ruh cesetten ayrılır, üç gün karışık bir evre geçirir sonra bir köprüye ulaşır. Köprü'nün başında bekleyen görevliler tarafından iyilikleri ve kötülükleri tartılır. Eğer iyilikleri ağır gelirse köprü onun için genişler ve bu köprüden geçerek mutluluğa kavuşur. Şayet kötülükleri ağır gelirse köprü daralır ve burdan geçemeyen ruh, karanlıklar içine düşer. Ruhun kötülükleri ile iyilikleri eşit olursa o zaman üçüncü bir dünyaya gönderilir ki, buranın adı **Heymestikan**'dir. Yine Zerdüşt dinine göre iki tanrının son savaşında kıyamet kopar ve bu savaşta Hürmüz tanrısı galip gelir.

Ahremen ise sadece kötülükleri yaratır.

Zerdüşt dininin kutsal kitabı **Avesta**'dır. Kitabın dili Medlerin dili olup Kürtçeye ilintilidir. Kürt dili konusunu ele aldığımızda bu konuya yeniden döneceğiz.

Zerdüşt dininde üç temel kural vardır: İyiyi düşünmek, iyiyi yapmak ve iyiyi söylemektir.

Üçüncü zerdüşt bazı dini kuralları koyarak, kendisini Kürdistan'da Peygamber ilan etmiştir. Kendisi MÖ.553 yılında öldüğünde 77 yaşındaydı. Koymuş olduğu temel kuralları kısaca şöyleydi: "Tanrının iyilik ışıkları altında düşünün, konuşun ve tartışın ki, dünyayı yöneten iyi kuralları koruyabilesiniz. Bu kuralların kötü yorumlanması kötülerin ve kötülüklerin gelişmesine yardım eder. Kötülüklerle mücadele edilmelidir. Dünyayı yöneten iyi kuralları tanrı Ahuramaz (Hürmüz) tarafından yönetilirler. Bu tanrı yüksek ve tek tanrıdır. Kötülükleri yöneten ise Ahremen'dir (Ahremen). İnsanlar kötülükler ve iyilikler dünyasından birini tercih ederlerken, iyilikleri yöneten tanrı Ahuramaz da insanların iyilikler dünyasını seçmeleri için imkanlar verir ve yardım eder." (Aktaran E.Xemgin s.210)

Zerdüşt dini, MS.276 yılında İran'da Sasani kralı I.Şapur tarafından resmi devlet dini olarak ilan edildi. İran'da Zerdüşt dininin resmi din olarak kabul edilmesinden sonra diğer dinlere karşı genel olarak bir savaş açıldı. Diğer dinlere mensup insanlara değişik eziyet ve işkenceler uygulandı ve bunların çoğunluğu tutuklandı.

Kürtler müslümanlığı kabul ettikleri MS.630 yıllarına kadar Zerdüşt dinine bağlı kaldılar. Bu tarihten sonra islami-

yet dini Kürtlere zorla kabul ettirildi. Bu konuyu İslamiyet ve Kürtler bölümünde açacağız ancak, bu iddiayı kanıtlar nitelikte olan bir şiiri burda aktarmakta yarar var. Bu şiir, Kürtçe olarak deri üzerine yazılmış olup Güney Kürdistan'ın Süleymaniye şehrinde bulunmuştur. Şiirde Arap islam güçlerinin Zerdüşt Kürtlere yaptıkları baskı dile getiriliyor. Şöyle:

Hürmüzgahlar viran oldu ateşler söndü

Bütün büyükler saklandılar.
Sitemkar Araplar her tarafı harap ettiler
Hatta Şehrizora yetiştirler.

Kadınları,kızları esir götürdüler

Azad erkekleri kana boyadılar.

Zerdüştün ayini sahipsiz kaldı

Hürmüz kimseye yardım etmedi.

(Muhtasar Kürdistan Tarihinden aktaran E.Xemgin age.211)

YAHUDILIK

Daha önce Kürtlerin atalarından olan Kaldaharlar'dan bahsetmiştik. Kaldaharlar Babil'de yaşadıkları MÖ.7. ve 6. yüzyıllarda İsrail'i hakimiyetleri altına almışlar ve halkını da esir edip Babil'e getirmişlerdi. Kürtler bu şekilde yahudi dini ile tanışmış oluyorlardı. Kürtlerden çok az bir kısım yahudiliği benimseyip kabul etmişlerdi. Böylece Kürtlerin çok tanrılı dini inanca sahip oldukları bir dönemde belirli bir azınlık tek tanrılı din olan yahudiliği kabul etmiş oluyorlardı. Çok az sayıda da olsa halen Kürtler arasında Yahudi olanlar vardır.

YEZİDİLİK

Yezidi sözcüğü, Yezidi Kürtlerin Yezid yada Yezdan adındaki bir tanrının varlığına inanmalarından ortaya çıkmıştır. Bu dine bağlı Kürtler, Halep, Musul, Erzurum, Van ve Sincar bölgelerinde yaşarlar. Başka bölgelerde de az sayıda yezidi vardır.

Bu dinin kökeni Zerdüşt veya Mani dinine dayanır. Bu dinde de iki tanrı vardır. Kötülükleri doğuran tanrı Şeytandır. Şeytanın kötülüklerinden uzak kalmak için, O'na tapmışlardır. İkinci tanrı da aydınlığı doğuran güneştir. Yezidiler ibadetlerinde Mevleviler gibi çalgı çalarak Semalar yapar ve kendi etraflarında dönerler. Yılda üç gün oruç tutarlar.

Yezidiler dini liderlerine Baba şeyh derler. Bunun da yardımcıları ve halifeleri vardır. Yezidiler marul yemez, mavi

rengi sevmez, şeytandan ötürü (ş) ve (t) harflerini kullanmazlar. Güneşin batışında ve doğuşunda ona secde ederler ve sığır keserek güneşe kurban ederler. Yezidilerde başka dinden olanlarla evlenmek günahdır. Atlara yük yüklenmez. Dini liderler Şeyhan bölgesinde oturur. Yezidi dininin koyduğu yasaklara uymayanlar cezalandırılırlar. **Celve ve Mahaf-ı Reş** (kara kitap) adında iki kitapları vardır.

HİRİSTİYANLIK

Kürdistan'ın Romalıların işgalinde kalan kesiminde bir kısım Kürtler hıristiyanlık dinini kabul etmişler. Ermeniler arasında da Hıristiyanlık MS.33 yıllarında yayıldı.

MÜSLÜMANLIK DINI

Arabistan'da köleci toplumundan feodal toluma geçiş sürecinde siyasal birliğin çekirdeği, dinsel topluluk oldu. Ve müslümanlık dini burada önemli işlev gördü. Mekke'nin Kureyş kabilesinin Haşimi ailesinden bir tacir olan Muhammed mustafa, Müslüman dininin kurucusu oldu (570-632). Hz.Muhammed ve ona bağlı müridleri 622 de Mekke'den Medine'ye göçtüler. Bu göç etme tarihi, aynı zamanda müslümanlar için Hicri Takvim'i olarak bilinen, ay yılına dayanan yeni bir takvim oldu.

Müslüman olan araplarla Mekke'liler arasında 8 yıl devam eden savaşlar sonunda Müslümanlar galip geldi. Bu tarihten itibaren başta Mekke olmak üzere Arabistanın büyük bir kesiminde iktidar Müslümanların eline geçti. Böylece Hz.Muhammed, en yüksek askeri, idari, adli ve manevi otoriteyi elinde bulunduruyordu.

Müslüman arapların kurdukları bu feodal devlette köleci ilişkilerin kalıntılarına rastlanıyordu. Batı toplumlarında üretim araçlarının gelişmesiyle köleci toplumun bağrından doğan ve üretim araçlarını elinde bulunduran genç feodaller köleci topluma son verirlerken, Arabistan'da da, üstyapı kurumu olmasına rağmen müslümanlık dini, köleci toplumdan feodal toluma geçişte önemli bir işlev görmüş ve ilerici bir rol oynamıştır.

Hız.Muhammedin ölümünden sonra (632) yerine Kayınbabası Ebubekir halife oldu (632-634). Ebubekirden sonra Ömer halifelğe getirildi (634-644). Ebu-

bekir ve Ömer dönemlerinde Arabistanın birleştirilme işi tamamlandı ve tüm araplar Müslümanlığı kabul etmiş oldu.

O dönemin çoğu feodal devletlerinde görüldüğü gibi, müslüman arap feodal devletinin de yayılmacı, talancı bir dış siyaset güttüğü görülüyor.

Kürtlerin müslümanlığı kabul etmeleri hicri 18 yılında oldu. Bu dönemde müslüman Araplar, Hilvan ve Tikrit'i işgal edip burdaki Kürtlere müslümanlığı kabul ettirdiler. Yani, müslümanlığın diğer toplumlarda yayılması gibi, Kürtler arasında da arapların işgal eylemleri ve zor kullanmalarıyla oldu. Halife Ömer döneminde de Diyarbakır, Mardin, Urfa, Erzurum ve çevreleri işgal edilerek burdaki Kürtler kılıç zoruyla islamaştırıldı.

Müslüman olan Kürtlerin çoğunluğu Sunni ve Şafii mezhebine mensupturlar. Bir bölümü ise şii (Alevi-Caferi) mezheplerine mensuptur. Ayrıca Aleviliğin bir kolu sayılan, ama ondan bazı ayrıcalıklar arzeden Aliallahi ya da Ehlülhak adı verilen mezhebe mensup kürtler de vardır. Bu inanç sahiplerine göre halife Ali tanrıdır. Güneş kutsaldır, çünkü Ali güneşe doğru yükselip onunla karışmıştır. Yine bu inanca sahip olanlar, diğer üç halife (Ebubekir,Ömer,Osman) eti çok sevdiklerinden, et yemezler ve hayvanların kesilmesine ve öldürülmesine karşı çıkarlar. Haram sayarlar.

Müslümanlık dininde Allah'a ve Peygambere boyun eğmek ne ise, onların "gölgeleri" olan halife ve din adamlarına itaat etmek te aynıdır. Bunlara karşı gelmek Allah'a karşı gelmekle özdeştir ve bu büyük günahdır, münafıklıktır, kafirliktir, dinsizliktir, vs. .

Çoğu zaman Kürtler de bu Peygamber vekilleri tarafından savaşa sürüklenmişler; "şehitlik mertebesinin faziletleri" ile sürekli aldatılmışlardır. Bu din adamlarının kişisel ve sınıfsal çıkarları tehlikeye girdiğinde ve bunun nedeni olarak Kürtler görüldüğünde de mızrağın sivri ucu Kürtlere yönelmiş ve dünyanın en büyük vahşeti Kürt halkı üzerinde uygulanmıştır.

Devam edecek

(1)-Geniş bilgi için bak, Lenin, "Sosyalizm ve din", "Felsefe Defterleri", "İşçi partisinin din karşısındaki tavrı"- Georges Politzer'in, "felsefenin temel ilkeleri", ayrıca, İlkel kom.top. Köleci top. ve Feodal top.

LI SER ZIMAN (5)

Pîrsa yekitiya zaravayên Kurdi

Pîrsa yekitiya zaravayên Kurdi, pîrse-ke gelek giring e û xwedi alûziyên pîrali ye. Heliya yekitiya zaravayên Kurdi, bêgûman raste rast û jî nêz ve girêdayi heliya serxwebûna Kurdistanê û azadiya gelê Kurd e. Çimki pêştaçûn, têkuzkîrîn û heliya yekitiya zımanek, di bin şertên azad de mîmkîn e. Astengên ku li pêşiya zıman heye divê jî holê bêt rakîrîn. Lê ev rewşa objektîf nahêt wê maneyê ku em xebatên xwe yê jî bona têkuzkîrîn, pêştabîrîn û yekitiya zaravayên Kurdi bihêlin piştî serxwebûn û azadiya Kurdistanê. Beri rîzgariya Kurdistanê jî divê em van xebatên xwe sist nekîn û xurt bikîn û pêşta bibîn.

Gelê Kurd iro jî di bin nîrê koledariyê de diji û di Kurdistanê parçekî de zımanê Kurdi qedexe ye. Çar (4) dewletên kolonyalist ku Kurdistanê di nav xwe de kîrîne çar perçe, jî vana her yekî zımanê xwe yê fermî (resmî), bi metodên zorê û bi karîna politika asimilasyonê, bi gelê Kurd daye qebulkîrînê. Gelê Kurd jî, jî neçari pêwîst maye ku zımanên kolonyalistan hin bibê. Ew rewş bûye sedemê hinbûn û bi karîna alfabeyên cûre cûre. Jî ber vê yekê iro gelê Kurd, sê (3) alfabeyên cûre cûre bikar tîne.

- 1- Alfabe Latîni
- 2- Alfabe Erebi
- 3- Alfabe Kirîlik (Rusî)

Gelê Kurd di Kurdistanê Îran û Iraqê de alfabe Erebi bikar tîne. Li Kurdistanê Tirkîyê jî gelê me alfabe latîni bikar tîne. Li Kurdistanê Suryê gelê me alfabe latîni û Erebi bikar tîne. Kurdên ku li Sovyetîstanê dijîn (derdora 300.000 in) jî, alfabe Kirîlik û latîni bikar tîne.

Li pêş yekitiya zaravayên Kurdi astenge giring, gelşa alfabeyên cûre cûre ye. Jî bo serketina van kar û baran, beri her tiştî, divê yek alfabekek bêt qebûlkîrîn. Alfabe Erebi, jî bo bi karîna zımanê Kurdi, alfabekeke têkuz û bi kêrhati nine ye. Lê jî bo karîna zımanê Kurdi, alfabe latîni hin baştir, têkuztir û bi kêrhati ye. Bo vê sedemê, li gor şertên objektîf ya iroyîn, jî bo helkîrîna yekitiya zaravayên Kurdi divê alfabekek bêt qebûlkîrîn û xebat li gor vê alfabekek bêt

bernamekîrîn (programkîrîn). Zımanzan û pîsporên zımanê Kurdi, divê beri her tiştî li ser vê nuxte bigihîjin hev û du.

Pîrsa duwemin: Dî nav zaravayên Kurdi de zarabeke sereke, divê wek bîngeh bêt qebûlkîrîn û zaravayên din jî wek materyal (malzeme) û xezîne jî bo têkuzkîrîn û xurtkîrîna zaravaya sereke bête xebitandin. Bijartî û qebûlkîrîna zaravayeke sereke, bê gûman li gor daxwaz û pêşniyarên taybetî yê şexsî û hisî divê nehêt qebûlkîrîn. Ger em rewşa Kurdistanê û nîfûs û jiyana gelê Kurd a cîvaki binî ber çavan, wek me di xala çûyî de jî dit, jî 2/3 yî Kurdan bi zaravaya Kurmancî dipeyîvîn. Ev rewş dîde xûyakîrîn ku pîraniya Kurdan zaravaya Kurmancî bikar tîne û jî ber vê sedemê divê wek bîngeh zaravaya sereke, zaravaya Kurmancî bête bijartî û qebûlkîrîn.

Bijartî û qebûlkîrîna alfabe latîni û zaravaya Kurmancî, jî bo heliya yekitiya zaravayên Kurdi, du tiştên giring û bîngeh in; lê bi serê xwe, jî bo heliyê, her tişt nine ye. Dî wî wari de serketî, xebateke bi bernamê û kollektîfî pêwîst e. Ev xebat, di pêvajoyeke dûr-dirêj ya dirokî de dê bi serkeve.

Divê pêwîst e em li vîr pîrsa xebatê û alfabe latîni vekîn û li ser rawestî.

PIRSA ALFABEYA KURDÎ

Zaravaya Kurmancî, jî salên 1932'ân vîr de, bi alfabe latîni hatiye nîvisîn. Pîraniya nîvisan, li gor alfabe Hewarê hatiye nîvisandin. Lê hin nîviskarên jî hin tipên ve alfabe guherandîne û îşaretên nû bi ser ve kîrîne. Lê wek bîngeh alfabe Hewarê hatiye bi karînin. Alfabe Hewarê xwedi pergalekê ye û rîzandîna tipan naguhîre. Ev esas, di hemû zımanên ku tipên latîni bikar tînin de he ye.

Li gor alfabe latîni a Hewarê, 31 herfên alfabe Kurdi heye û pergala wan weha ye: a b c ç d e ê f g h î ï j k l m n o p q r s ş t u v w x y z.

Jî van 31 herfan heşt (8) dengdêr in û 23 dengdar in. Jî heşt dengdêran sê (3) dengdêrên kîn in û pênc (5) dengdêrên dirêj in.

Dengdêrên kîn ev in: e i u

Dengdêrên dirêj: a ê î o û

23 herfên din jî dengdar in.

Fêdeye ku em jî bo her herfeyekî yek numûne li jêr binîvisînin:

Li ser fonetîka zımanê Kurdi û rastnîvisîna zımanê me, di roja me ya iroyîn de jî hinîk gelş û şaşîti hene û van gelşan di wari zımanê nîvisandinê de hin jî têt domandin. Pêwîst e em bi kurtahî li ser van pîrsan hinîk rawestî.

PIRSA Î Û Î

Kurdên Kurdistanê Bakûr (K. Tirkîye), jî destpêkê heyani roja iroyîn di kovar, pirtuk û rojnaman de di bedêla herfa (i) de (î), û di bedêla herfa (î) de jî (i) bi karînin. Jî ber ku çapxanên Tirkan de peyda kîrîn û bi karîna herfa (î) bi dijwar peyda dibû; di bedêla wê de karîna herfa (i) hin hêsatîrîn dibû. Ev, dibe ku di wari teknîkî de hêsatîr be, lê tiştêk ne rast e. Iro pîraniya nîviskar û zımanzanên Kurdistanê Bakûr, herfên (i) û (î) bikar tînin. Lê di hinîk weşanan de bikarîna herfên (i) û (î) hin jî dom dîke. Ev, di nav xwendevanan de û di nav rastnîvisîna zımanê Kurdi de dibe sedemê şaş tîgîhiştîne, zêdekîrîna gelşan û hwd. Divê di nîvisîna Kurdi de herfên (i) û (î) bête xebitandin. Belam ku em bikarîbîn pêşî li şaşî, zehmet û cefayan bigîrîn. Tîpa (i) tenî di zımanê Tirkî de heye û ev deng jî dengê (i) ya Kurdi cihê ye.

Dumahîk R.15

A- av	F- find	L- lêv	S- sal	X- xew
B- bav	G- germ	M- mar	Ş- şûr	Y- yek
C- cer	H- hiv	N- nan	T- tari	Z- zêr
Ç- çem	Î- î	O-	Û-	
D- dik	Î- îsot	P- pez	Û-	
E- elb	J- jin	Q- qir	V- vala	
E- êzing	K- kêr	R- rê	W- welat	

Koşullarımız ve Tavırlarımız...

Bilindiği üzere, koşulların insanların moralleri üzerinde önemli etkisi vardır. Kötü koşullar insanların moralleri üzerinde olumsuz etki yarattığı gibi, devrimci yaşamda da tek tek unsurların mücadeleye devam edip edemeyecekleri konusunda da önemli bir rol oynar. Benim burda anlatmaya çalışacağım şeyler de fazla da zor olmayan koşulların, benim ve benimle birlikte, aynı koşullarda beraber kaldığımız bazılarının üzerinde ne gibi bir etki bıraktığı ve sonuçta nerelere varıldığıdır.

Bizler bir ara, bir grup olarak, değişik yerlerden yani zor olmayan basit koşullardan, bu zor dediğimiz koşulların bulunduğu bir alana, devrimci mücadelemizi sürdürmek için gelmiş bulunuyorduk. Tabii hemen hemen büyük bir çoğunluğumuz, bu zor koşulların ne olduğunu veya nasıl olacağını ve bu koşullarda nasıl davranacağımızı biliyorduk; ya da biliyor geçiniyorduk. Hatta bazen, "bunlar ne ki, yarın daha zor koşullar başlayacak alışmalısın, kendini alıştı" gibisinden şakalar yapıyorduk. Sonuçta bu zor sayılan koşullar gelip çattı.

Bizler ilkönceleri, bu bahsettiğimiz zor koşullara gayet moralli ve tabii olarak başladık. Ama daha ilk günlerde kimilerinin moralleri bu koşulların da etkisiyle bozulmuştu. Ancak bu kimileri dedim insanlar bu moral bozukluklarını hep birşeylerden medet umarak gizlemeye çalıştılar. Kuşkusuz bu, genel olarak morali üstün tutmak için olsaydı doğru olurdu. Ama bunun tam tersiydi yapılan. Bu da çok geçmeden sırtmaya başladı. Çünkü, onlara moral veren tek şey, onların kendi içlerinde yaptıkları bazı hesaplarıdır. Ancak, evdeki hesap pazara uymayınca onlar da habire zorlanarak kırk

dereden su getirmeye başladılar. Evdeki hesabı pazara uyarlamaya çalıştılar. İçinde yaşadığımız koşulların etkisiyle bütün bu olanları görmek benim de moralimi olumsuz yönde etkiliyordu. Bir bunalıma sürükleniyordum. Ne pahasına olursa olsun, bu tür sigortalı, hesaplı devrimcilerden uzak kalmalıyım düşüncesi bende geliyordu. (Aslında, benim onlarla kalmama gibi bir düşünceye takılmam yanlıştı. Bu koşulların da etkisiyle ortaya çıkıyordu ama, koşullara karşı daha direngen olmalıydım.) Bu sözünü ettiklerimizin geçtikçe insanları tahrik ederek disiplinsizliğe zorluyorlardı. Disiplinsizlik olunca da moral de kalmıyordu. Çünkü disiplin ve moral birbirine bağlıdır. Biri olmayınca diğeri de olmuyor.

Bu yukarda bahsini ettiklerim, koşullara adapte olmıyan ve olmak istemeyen birkaç döküntünün, kendi kaçırlarına gerekçe hazırlamak için insanlarda zaaf arayıp tahrik etme olayıydı. Birde görevim bu nasıl oluyordu: O zaman bizimle (..) adında biri bulunuyordu. Bu insan kendini yükseklerde tutan, yılların deneyimine sahip sayan, kısacası kendini bir hazine gibi gösteren; fakat, yılların dene-

yiminden zerre kadar ders çıkarmayan biri idi. Bu bahsini ettiğim şahıs bazan yanıma gelip bana "insan çok iyi düşünmeli, bir tarafta iyi koşullar diğer tarafta ise kötü koşullar var. Avrupa'da herşey var rahatsın, sen niçin falan ülkeye iltice etmedin?" diyordu. Tabii bunlar kaçışa gerekçeler bulmak için insanlarda zaaf arıyarak onu derinleştirmek ve yandaş çoğaltmak işiydi. Diğer yandan kendini "profösör" sanan (..) ile her gün yanibaşımda pusuya yatan tilki (..) idiler. Her kelimenin altında bit yeniği arayan şunu bunu örgütü dağıtmakla suçlayıp duruyorlardı. Oysa pratik hayat bunu çok açık ve net bir şekilde ortaya koydu.

Bu arada ben de bu tahrikler nedeniyle esas mücadele alanımdan bir müddet uzak kaldım. Daha sonra bizim hesaplı devrimcilerimizin, evdeki hesabı pazara uydurmayınca, pılını pırtını toplayıp avrupa bataklığına döndüklerini duydum. Ve yoldaşlarımında yardımlarıyla esas olan mücadele alanıma döndüm, savaşıma devam ediyorum. Eskisinden daha moralliyim, daha azimliyim. Avrupa dönenlerin orada çene çalıp ürettikleri dedikodular hep böyle devam etmez, dilin

kemiği yoksa da herşeyin varacağı bir sınır vardır. Ancak onlara bir soru sormak isterdim, "acaba ne oldu onlara, hele özellikle o çenesi yaylı ve hiç kapanmayan (..) ve (..) ye?" Kendinizi dev aynasında görüyordunuz ne oldu size?..

Konuyu uzatmaya gerek yok. Gerçekten, zor koşullarda döküntülerin maskeleri düşüyor. Tabii bunda belirleyici olan süreç oluyor. Koşullar ne kadar zor ve olaylar ne kadar çirkin de olsa tüm bunlara karşı direnmeliyiz. Süreç direnenden yanadır. Gerçek devrimci insan kendisini koşullara adapte edebilmelidir. Bu devrimci mücadelenin bir kanunudur. Mücadelede birçok zorluklar ve olumsuzluklar insanın önüne çıkacaktır. Önemli olan mücadelenin zaferi için, zorluklara katlanmaktır. Halkımızın kurtuluşu için zorlukları aşma yolunda, daha bir çaba sarfedelim. Mücadeleye daha bir sarılalım. Halkımızın Kurtuluş mücadelesinde TSK'yı kitleleştirme için daha fazla çaba harcayalım. Yaşasın TSK!

Y.Alan Kurmanc

Ortadoğu

•••

ZAFERİ YAKINLAŞTIRMAK İÇİN İLERİ ! . .

Gelişmeler insanı ister istemez etkiliyor. Bu nedenle bu kısa yazıyla bir konuya değinmek istiyorum. Aslında yazacaklarım, olaylar zinciridir. Nasıl ki, bir zincirin halkaları bütünü tamamlıyorsa, yazacaklarım da birbirine bağlı ve birbirini tamamlıyor.

Konu, "devrimci özveri ve fedakarlık". Herşeyden önce şunu belirtmek gerekirken dünya devrimci mücadeleler tarihi, onun gelişimi ve geçirdiği aşamalar bizi de ilgilendiriyor. Çünkü, biz Kürdistanlı devrimciler, devrimci mücadelemiz ile dünya devrimci hareketinin bir parçasıyız. Ve devrimci mücadeleler tarihinden ders çıkarmak zorundayız.

Devrimci mücadeleler tarihi, olumluluk ile olumsuzluk, devrimcilik ile reformizm, direniş ile teslimiyet, kararlılık ile yılgınlık, kişilikli olmakla kişiliksizlik vb. örnekleriyle doludur. Bu gibi olaylarla bizler de çokça karşılaşabileceğimiz için rahat olmak ve her olayı kendi koşulları içinde değerlendirmek durumundayız. Mücadelede mesafe ancak bu soğukkanlılık ve kararlılıkla alınır. Halkımızın mücadelesi de bu türden olayların deneyimi ve birikimine sahiptir. Zaten devrimci mücadele zor ve meşakatli bir iştir. Yürütülen mücedelenin Kürdistan gibi bir ülkede oluşu, zorluğu bir kat daha arttırıyor. Fakat bu görevin zorluğu, bu onurlu mücadeleden kaçışa gerekçe olamaz. Aksine, daha fazla özveri ve fedakarlıklarda bulunmamızı gerektirir.

Tüm bu durumlar bilinmiş olmasına rağmen, geçen uzun yıllara baktığımızda, özellikle 12 Eylül'den günümüze çok garip olaylarla karşılaştık. "Avrupaya gideceğiz, orada okuma koşulları var, kendimizi yetiştireceğiz" diyenlere

söylüyorum. Şayet Marksizm-leninizm emstitüsü okunmuş olsaydı şimdiye kadar defalarca mezun olunmuştu. Dahası "marksizim-leninizm Kürdistan'da geçerli değil, yurtsever-demokrat bir örgüt kurmak gerekir" diyenler, şimdi ne yapıyorlar? Bizi "kalleşlik"le itham edenler, neredeler? "bu iş bize kaldı" deyip, yumruğunu sıkıp kaldıran (b) ve benzeri kaçaklar soluğu nerede aldılar? Başta da belirttiğim gibi, bütün bunları doğal karşılamak gerek. Ancak, oyunu kuralına göre oynamak ve dürüst olmak lazım. Örneğin; yorulmuşsam, veya pilim bitmişse bu duruma kılıf uydurmam için alçalmama neden yok. Ülkemizi işgal eden sömürgeciler ve onların akıl hocaları, kitlelerin kafalarını yeterince bulandırdılar ve halen bulandırmaya çalışıyorlar. Halkımızın, gün geçtikçe gelişen, soylu bağımsızlık mücadelesini rayından saptırmak istiyorlar. Bu halkın bağrından çıkan ve bu halkın çocukları olan insanların, sömürgecilerin ve

onların akıl hocalarının korolarına katılmaları için hiçbir neden yok, olamaz da.

Birkaç döküntü ve yorgunun, mücadele saflarından uzaklaşıp, Avrupa metropollerinin bataklığına saplanmaları veya kaybolmaları elbette ki üzücüdür. Fakat, bunun yanı-

sıra, Kürdistan topraklarının verimliliği, halkımızın yüzyıllara dayanan direniş geleneği ve çilekaş halkımızın bağrından bir volkan gibi fıskıran militan evlatlarını mücadeleye saflarına göndermesi gerçeğini de görüp sevinmek gerekir.

Oturup umutsuzca karamsar tablolar çizen baylarımıza tavsiyem: en azından o batı Avrupa'lı 60-70 yaşlarındaki ihtiyarlardan ve Avrupa kamuoyundan ilham alsınlar. O yaşlılar ki, ulusal kurtuluş mücadelesi veren halklar için karton kutu botunlarına takıp maddi yardım topluyorlar, gelişmeler karşısında seyirci kalmıyorlar. Sizler bu halkın bağrından çıkmışsınız, bütün bu olanlara bakıp, halkımızın başına örülmek istenen çoraplar karşısında seyirci ve sessiz kalmamak gerekir.

Halkımızın varlığı defalarca ortadan kaldırılmak istendi. Ancak hiç bir güç bu amaca erişemedi; bundan böyle Kürt halkını ortadan kaldırmaları mümkün olmayacaktır. Çünkü halkımızın kararı kesindir, her karışı şehitlerin kanıyla sulanan topraklar üzerinde, bağımsız birleşik ve demokratik bir Kürdistan kuracak ve bu kutsal topraklarda sosyalizmin inşasını başaracaktır. Bu bağlamda bizden istenen nedir? Bizden istenen bu yükün altına girerek onu hafifletmek ve bağımsızlık müca-

delesini her alanda -ideolojik, politik, askeri, örgütsel, ekonomik kültürel vb.- olarak güçlendirmektir.

Diğer yandan, mücadele boyutlandıkça devrimciliğin görevleri ve yurtseverliğin ölçütleri de değişiyor. Dün "ben Kürdüm" demek yurtseverlikti, fakat bugün öyle değildir. Mücadele boyutlanmıştır, bunu faşist sömürgeci devletler bile gizleyemiyor. Belki bazı yurttaşlarımız, yalnız maddi yardımda bulunayım gibisinden yanlış bir olgudan hareket edebilirler ki, edenler oluyor. Ancak bu yalnız başına yeterli değildir. Halkımızın bağımsızlık mücadelesinde aktif elemanlar olark yer almak gerekir. En azından her akşam günlük yaşamımızın muhasebesini yapmalıyız, mücadeleye daha fazla emekle katılmayı gerçekleştirmeliyiz. Yine hepimiz görüyor ve duyuyoruz ki, Kürdistanı aralarında bölen sömürgeciler ve onların efendileri, mücadelemizi boğmak için birbirleri arasında nasıl mekik dokuyorlar. O devletlerki, tek ortak yanları Kürt halkının mücadelesini boğmaktır. Bizlerde, düşmanlarımızın yarısını daha bir derinleştirmek için ve kötü emellerini kursaklarında bırakmak için saflarımızı sıkılaştıralım.

N.Çekdar

DÜNYA UTANSIN!

(Halepçe Anısına. . .)

Alo Alo Alo. . .
Burası **Halepçe** şehri
mevsim ilkbahar
hovarda güneşin
tabiata göz kırptığı
ve cümle canlıların
uyandığı bir zaman
dünya bir anda durdu.

Kabuğuna çekildi
tarihin yüz karası
devrin sağır sultanları.
Emperyalizmin uşakları
kömür işinden çıkmış gibi
simsiyah maskelerini
başlarına geçirdiler;
insanoğlunun
gözlerine baka baka
geriye doğru, karanlığa
yürüdüler. .
yürüdüler. . .
yürüdüler. . .

Nihayet insanlığın baş belası
cehaletin yuvası
Ortadoğuya vardılar.
Franko'nun, musolini'nin
Somozanın
Hitler'in mirasçısı
kasap Saddam'ı ziyaret ettiler.
ceplerinde taşıdıkları
bilimin bıçağı
Kimyageri
hediye olarak sundular.

Kasap Saddam sevindi
O meşhur Arap göbek dansını
oyladı. . oynadı. . oynadı
akıl gitti sevda kaldı
Şerefsiz konukların şerefine
Kürdistan'ın **Halepçe** şehrine
hediyelik bıçağını fırlattı.
Beş bin kişilik
can sergisini açtı.

Dünyanın her yerinden
leş kargaları üşüştü
içlerinde en yaşlısı
kan kadehini kaldırdı:
"Hiroşimanın anısına,
Hitlerin can boğazlayan
gaz fırınlarına
ve kasap Saddamın şerefine"
yudumladılar taze kanı.

Bu sofrayı gören dünya
dilini yuttu.
korkunç sesizliğin ortasında
sadece soğukkanlı
ve doğurgan
Kürdistan kadınının
haykırışı duyuluyordu:
"Yuh olsun
sağır dilsiz dünyaya
hayvan koruyucularına
insan hakları savunucularına
BM'lere, Cenevre andlaşmasına
ve kasap Saddam sofrasında
buluşanlara!"

Sonra usulca tutuştular el ele
bir türkü tutturdular:
"Dünya dursun düşünsün

Biz Kürdistan kadınlarıyız
töremiz bu ağlamayız
bir yerine bin doğarız
katliamlar günlük yaşamdır artık
Doğurgan bir ırmaktan
kuruyan bir kaşık suya
ağlamaz direniriz
hesap gününü bekleriz
Akıllı olan düşünsün
Biz bir halkız
Ebediyete kadar yaşarız! ."

N.Polaxor

SOL BASIN ÜZERINE...

Baştarafı sayfa 6 "da

maktır" başlıklı yazısı bahane edilerek toplatılan Toplumsal Kurtuluş'un yazı işleri müdürü Felemez Ak da zındana atıldı. Toplumsal Kurtuluş dergisi 12. sayısında durumu şöyle değerlendiriyor:

"11.sayımızın toplatılmasını ve yazı işleri müdürümüz Felemek Ak'ın akıllalmaz biçimde tutuklanışını, yasaklama ve tutuklama kararı alanlar açısından talihsizlik olarak görüyorum. Yaptığı işten gurur duyan Felemez Ak, ceza evinden 'cezadan korkmuyorum' diye yazıyor. . . Bir yılı doldurmanın mutluluğunu yaşarken üzerimizde var olan baskıların artması bu mutluluğu azaltmı-

yor. Aksine baskılar arttıkça yaptıklarımızın doğru olduğuna inancımız tazeleniyor." Diye yazan Toplumsal Kurtuluş dergisinin bu 12.sayısı yayımlandıktan kısa bir süre sonra dergi sahibi Bilgesu Erenus, genel yayın yönetmeni Doç.Dok.Yalçın Küçük ile Av.Hüsnü Öndül ve Orhan Gökdemir gözaltına alındılar.

Sayın Hüsnü Öndül Toplumsal Kurtuluşun 8.sayısında yayınlanan bir yazısında Kürt ulusal sorunuyla ilgili şu gerçekçi belirlemeyi yapıyordu: "Kürtlerin ve Kürt halk hareketlerinin tarihi yazılmalı, yayınlanmalıdır. Kürd'ün 'dağlı Türk'

olmadığı resmen kabul edilmeli."dir.dedikten sonra ulusal sorunun çözümü için de şöyle diyor: "Eğer, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunuyorsanız, Kürtler için 'dillerini kullansınlar', 'bölgesel özerklik verilsin', 'kültürel özerklik verilsin', 'ayrılmasınlar', 'bağımsız olmasınlar' ve benzeri önerileri sınırlandırmalarla getiremezsiniz, getirmemelisiniz. Bu hakkı savunuyorsanız eğer, kararı 'kaderini tayin edecek' olanlar verecektir." diyerek ulusal sorunda devrimci bir tutum, sosyalist bir tavır belirlemektedir.

Sol basın üzerindeki artan baskılara değinirken değişik

sol dergilerin ideolojik-politik yapılarını değerlendirme gereğini görmedim. Zaten yirmiye aşkın derginin değişik ideolojik konumlarını bir yazının içerisine sığdırmak mümkün değildir. Bu yazıda amaç, faşist yönetimin sol basın üzerindeki baskılarını kınamak ve kamuoyunu bu konuda duyarlı kılmaktır. Ayrıca suya-sabuna dokunmayan, kazasız-belasız yayın yaşamını sürdüren yılların kaşarlanmış reformistleri ve iflah olmaz sosyal şövenlerinin yayınladığı bazı dergilere de değinme gereğini görmedim.

• • •

Zaravayên Zımanê Kurdi

PIRSA (R)

Dı zımanê me de du (2) (r) heye. yek (r) ya stûr e û ya dın ji a zıraw e. Dı destpêka gotınan de tipa (r) her tımı stûr e. Minak: roj, rûnıştın, rabûn û hwd.

Lê dı nav du dengdêran de gelek caran (r) ya zıraw têt bilêvkırın. Minak: kırın, bırın, tirêj, tûrık û hwd. Lê dı nav hınık

gotınan de (r) ya dı nav du dengdêran stûr e. Minak: bırın, kırın, fırın û hwd. . .

Dı alfabe ya Hewarê de du gotinên ku bı eyni (r) têt nıvisandın, carna manayên cihê dıdın. Jı vana dı çend gotınan de (ji dehi kêmtır) têteli peyda dıbe. Minak: Zana xorteki ker e. Dı vi minakê de du

tışt têteli hev dıbin. Gelo Zana bêeqıl e, an gohên wi nabihise? Mırov ji vi minake tışteke fehm nake. Lı vır ger em dı bedêla (r) ya stûr de du (rr) daynı, dê ev şaş têtêhiştın ji holê rabe.

DOM DIKE

Bastarafı s. 2 de

bildiği gibi, değişik sınıf ve katmanların eseridir. Kendi sınıf çıkarları gerği bu savaşıma katılan farklı toplum kesimlerinin, ulusal kurtuluş saflarına yine kendi dünya görüşlerini taşıması kaçınılmazdır. Hatta bir bakıma doğaldır da. . Hareketimizin daha işin başındayken, bu noktaya parmak basması, geçmişte TKSP oportünizminin önümüze koyduğu duygusal ve dar politikayı aşmamızı; sapmalara karşı daha tutarlı, daha kararlı ama daha esnek bir ideolojik mücadele yürütmemizi gerekli kılıyor.

Bu, hem mücadele sürecinde mesafeler katederken sol sektörlerle aramızdaki ayrılıkları ortaya koymak; hem de opor-

tünizmi teşhir etmek, onun ulusal kurtuluş saflarında yaratmak istediği teslimiyetçiliğe dikkatleri çekmek ve bir bütün olarak mücadeleye verdiği zararları açığa çıkarmak bakımından gereklidir. Ancak böyle bir politikayla en geniş yurtsever devrimci güçlerin birliği sağlanabilir ve sapmalar geriletilebilir. Ki, ulusal kurtuluş sürecinde işçi sınıfının bakış açısı ve hayata geçirmekle karşı karşıya bulunduğu birlik politikasının gereği de budur.

Her türlü sapma ve soysuzlaşmaya karşı TSK saflarında birleşelim! .

Yaşasın Kürdistan halkının ulusal kurtuluş mücadelesi! .

Yaşasın TSK! . . .

ÖZAL' IN MİADI DOLDU MU?

BUNALIM AŞILAMIYOR İÇ ÇELİŞKİ BÜYÜYOR

Avusturya veliahtının vuruşu I.Dünya savaşının çıkış nedeni değildir; sadece bir birikimde son damlaydı, bahaneydi. Asıl sebep dünyayı kendi aralarında paylaşan emperyalist-kapitalist güçlerin çıkar çelişkileriydi. Savaş bu çelişkilerin açığa vurulması ve çatışmaya dönüşmesiydi. Yani ekonomik neden temeldi.

Özal velaht değilse de, Özal'a sıkılan kurşunlar bir birikimin ve çelişkiler yumağının kendini dışa vurmasıdır.

Almanya'da faşist SS'ler bir gecede, faşist SA'ya bağlı binlerce kişiyi katlettiler. Kurumlaşan faşizm devlet mekanizmasına sahip olduktan sonra her şeyi kendi denetimine almak istiyordu, pürüz istemiyordu. Bu nedenle de, o ana kadar piyon olarak, genelde sokak teröründe kullandıkları SA'ları yok edip, muhtemel bir iç çelişkiye meydan vermiyordu. Kuşkusuz bu it dalaşmasındaki amaç faşizmin iktidarını daha bir güçlendirmesiydi.

Bizde bu olmadı, 12 Eylül ile yukarıdan aşağıya darbe yoluyla gelen faşist güçler, sokak teröründe kullandıkları sivil faşist güçleri göstermelik bir biçimde mahkemelere çıkardılar; bununla kitlelerin tepkisini çekmekten kendilerini korudular. Ama özünde sivil faşist güçlerin bir kesimini kendilerine kitle tabanı olarak kullandılar. Bu eli kanlı katillerin bir kesimi şimdi iktidarın nimetlerinden faydalanırken, iktidarın dışında kalan ve 80 öncesi piyon olarak kullanılan faşist kanad da, yeniden örgütlenme çalışmalarına hız vermiş durumda. Zaten bu sivil faşist güçler mahkemelerde kendilerini: "İdeolojileri iktidarda olup kendileri içerde olan" güçler olarak nitelendirdiler ve çelişkiyi ortaya koydular. Bu çelişkinin boyutları Türkiye'deki bunalımla birlikte değişiyor. Ama henüz bitmiş değil.

Türkiye'de yapısal olan bunalım aşılamıyor. Ekonomik bunalım, faşizmin zoruyla uygulanan 24 Ocak karar-

ları ve ek tedbirlerle aşılmadı. Sekiz yıllık baskı ile sindirilen emekçiler korku zincirini kırdı, grev dalgalarından bahsediliyor. Toplumsal muhalefet faşizmi zorluyor. Ekonomide ve politikada gittikçe derinleşen bunalım, burjuvazi arasındaki çelişkilerin su yüzüne çıkmasını beraberinde getiriyor.

Özala sıkılan kurşun bu yapısal bunalımın ve bunun doğurduğu çelişkilerin dışa yansımalarıdır. Eylemi yapanın eğitilmiş bir MHP militanı olması, eylemi gerçekleştirme biçimi işin örgütlülüğünü gösteriyor. Bir sapkın ya da canı yanmış bir unsurun tek başına yaptığı bir eylem değildir. Ayrıca, Özalin örgütlü sağ güçler tarafından yok edilmesi için yeterince sebep var:

Kıbrıs sorunu ve adadan asker çekilmesinin tartışılması (ki, bu askerlerin hiç işine gelmiyor.)

Trabzon konuşmasında Evren'in darbe tehdidi ve buna bağlı olarak yapılan tartışmalar.

Kürdistan sorununun vardığı boyutlar ve bunun doğurduğu çelişkiler.

ANAP içinde türk-islam sentezine dayanan faşist güçlerin yönetime açık damgasını vurması;

Avrupadaki Türkiyeli faşistlerin örgütlendiği derneklerin, MHP'yi boşlayıp ANAP içindeki faşist kanattan yana tavır almaları;

Ayrıca tüm bunlara, Özalin miadını doldurmuş olduğu ve yerine yeni özallar arma düşüncesinin oluştuğunu da eklemek gerekiyor.

Gelişen toplumsal muhalefet ve buna paralel olarak artan bunalım burjuvaziyi yeni alternatifler aramaya zorluyor. Bu alternatif arayışı gerici faşist güçler arasındaki iktidar kavgasını kızıştırıyor; çelişkileri su yüzüne çıkarıyor. Kavga faşist devleti daha sağlam temellere oturtma kavgasıdır.

Çelişkiyi derinleştirmek ve faşizmi yıkmak için her alanda savaşımı yükseltmek gerek.

•••

Yazışma Adresi:
Box 34055
100 26 Stockholm/Sweden

Postgiro
Héviya Gel-149796-5
Stockholm/Sweden

Abone şartları:
Bir yıllık-35 DM.
120 İsveç Kronu

Författares Bokmaskin
Stockholm 1988